

150000 SLOV

texty odjinud

II/83/6

Československo Ekologické škody (1), Kyselé déšť (4)

Evropa: G. Konrad: Anti-Jalta (6), Evropská obrana (17), Sovětofobie (18)

SSSR: Medvěděv o Andropovovi (19), Sovětská psychiatrie (30)

Polsko: J.J. Lipski: Dvoji vlast (36)

Maďarsko: T. Méray: Mrtví a nepohřbení (47)

Francie: Socialismus (50), (55), Moskva a Mitterrand (59), FKS (68), W. Rochet (75)

Hospodářství Feldstein: Stav světa (78)

Marx: Z. Golubovič, H. Weber (87), R. Löwenthal (95), R. Bultjens (102), G. Nanning (103)

Román na pokračování Konwicki: Polský komplex (105)

KULTURNÍ PŘÍLOHA

Naše země bude záhy neobyvatelná

Socialistická ideologie myslící jenom v tunách, a vysoká tempa růstu způsobila zkázu životního prostředí, jaká nemá v Evropě obdoby: V ČSSR je 34 procent lesů těžce postiženo, či dokonce již zcela zničeno. Lidé trápí znečištěním ovzduší a vody daleko více, než kdekoli jinde. Ale o nějakém zlepšení situace nemůže být řeči: ČSSR své elektrárny na hnědé uhlí potřebuje a informace o znečištění životního prostředí se tají.

Čtyři milióny Čechů a Slováků - 26 procent obyvatelstva státu - žijí v ovzduší zamoreném na nejvyšší stupeň. Slunce vidí pouze v hustém červeno-hnědém oparu plynových zplodin.

33 procent říčních toků v Československu - t.j. více než 8000 kilometrů - jsou již biologicky mrtvé.

500.000 hektarů lesa na území ČSSR se považuje za těžce ekologicky poškozené. V roce 1990 bude tímto způsobem postižen jeden milión hektarů lesa, t.j. 34,5 procent všech lesů v Československu.

Prinejmenším v jednom směru dosáhla ČSSR pod vedením stranického předsedy a hlavy státu Gustáva Husáka světové úrovně, o níž již desítky let hovořeno: a ve všech možných oblastech usiluje: Stojí nepopíratelně v čele evropských znečišťovatelů vzduchu a vody.

Nikde jinde nejsou hodnoty spadu popílku na obyvatele vyšší než v ČSSR. 15 miliónů československých občanů znečišťuje vodu takovou měrou, jako by jich bylo o čtyři milióny více, a čistí ji, jako by jich bylo o čtyři milióny méně.

V Praze, která byla kdysi „zlatým městem“, je v každém krychlovém metru vzduchu obsaženo

0,13 miligramů popílku - mezinárodní tolerační norma je 0,04 miligramů. I podíl kyslíčnicku siřičitého (SO₂), který je 0,17 miligramů, přesahuje přípustné hodnoty více než třikrát.

Sřizavá směs smogu a výfukových plynů z nafty a benzinu napadá jak lidi, tak budovy. Nepomáhá, že pražští památkáři pracují na plné obrátky. Škody na starých gotických či barokních domech se zvětšují rychleji, než je lze opravit.

I v Bratislavě, v hlavním městě Slovenska, je jedovatě zataženo. Když fouká jihovýchodní vítr přinášející kouř z chemických závodů „Slovnaftu“ a „Závodů G.Dimitrova“ (dříve „Dynamit-Nobel AS“) neodvážejí se nikdo otevřít okna. Prinejmenším třikrát do roka se fotbaloví fanoušci vrací domů ze stadionů černí jako kominici.

Mimo to trpí Bratislava nedostatkem pitné vody. Stále častěji se stává, že voda vytékající z vodovodu má hnědou barvu. Lékaři doporučují maminkám rozdělovat práškové mléko pro nemluvněta v minerální vodě, aby se předešlo střevním infekcím.

Ještě hůř to vypadá i v některých jiných slovenských městech, ale nejhorší se zdá být situace na severu Čech, u hranic s NDR.

Uhelná ložiska v severozápadních Čechách z třetihorního období jsou základnou průmyslu majícího v této zemi bohatou tradici. Rozprostírají se v pásu dobrých 80 kilometrů dlouhém a 20 kilometrů širokém, od Ústí nad Labem přes Teplice k Chomutovu. V současné době se zde těží čtyři pětina československého hnědého uhlí a vyrábějí dvě pětiny elektrické energie.

Podle toho to tu však vypadá. Naprosto spolehlivý svědek, jakým je vídeňský komunist Otto Janecek, popisuje tuto „měsíční krajinu pokrytou uhelným prachem“ v tiskovém orgánu

KULTURNÍ PŘÍLOHA

P. Roth: *Nad Kafkovou podobiznou* (1)
 P. Demetz: *Till Eulenspiegel a jeho příbuzenstvo* (15)
 J. Semprun: *To je ale krásna neděľa!* (21)
 G. Konrad: *Cenzura a občan* (33)

T. Venclova: *Hra s cenzorem* (39)
 V. Aksjonov: *Hledání barvy* (42)
 Memoáre Dmitrija Šostakoviča (44)
 J. Brodskij: *Méně než celý* (58); *Básně* (68)

HAŠEK A KAFKA

(k 100. výročí jejich narození)

Philip Roth

**„Vždycky jsem toužil, abyste
 obdivovali mé hladovění“
 aneb
 Nad Kafkovou podobiznou**

„Vždycky jsem toužil, abyste obdivovali mé hladovění“, řekl umělec v hladovění. „Však my je obdivujeme“, řekl dozorce vlnivě. „Ale vy byste je neměli obdivovat“, řekl umělec v hladovění. „Tak je tedy neobdivujeme“, řekl dozorce, „ale proč je nemáme obdivovat?“ „Protože já musím hladovět, jinak to nejde“, řekl umělec v hladovění. „Co vy jste za člověka“, řekl dozorce, „a proč to jinak nejde?“ „Protože“, řekl umělec v hladovění, „pozvedl trochu hlavu a ústy našpulenými jako k polibku pronášel přímo do dozorcova ucha, aby se neztratila ani slabika, protože jsem nemohl najít jídlo, které by mi chutnalo. Kdybych se našel, věřte mi, nic bych se neohlížel a nacpal bych se jako vy nebo kdokoli jiný.“ To byla jeho poslední slova, ale v jeho hasnoucím zraku zůstala pevná, nikoli však už hrdá jistota, že dál pokračuje v hladovění.

Franz Kafka „Umělec v hladovění“

1.

Píšu o Kafkovi a dívám se na jeho fotografii, pořízenou když mu bylo čtyřicet (můj věk) — píše se rok 1924, nejkrásnější a nejslibnější rok, jaký asi ve svém dospělém věku zažil, a je to rok jeho smrti. Jeho tvář je ostrá a kostnatá, je to tvář živočicha, budujícího si podzemní doupě: nápadné lícní kosti jsou ještě zdůrazněny krátkým zástříhem vlasů nad ušima; tvar uší a úhel jejich posazení připomíná andělská křídla; upřený, zaražený nehybný pohled živého tvora — úžasný dés, úžasně sebeovládání; černá rouška levantských vlasů těsně přitažená k hlavě je jediným smyslným rysem; nos se uprostřed známým způsobem po židovsku vzdouvá, je dlouhý a na špičce trochu ztěžklý — nos poloviny mých židovských spolužáků, s nimiž jsem se přátelil na střední škole. Takto tváření lebky vyhrabávali po tisících z pecí; kdyby se byl té doby dožil, bývala by mezi nimi i jeho lebka, spolu s lebkami jeho tří mladších sester.

Pomyšlení na Kafku v Osvětimi není samozřejmě o nic hrůznější než pomyšlení na kohokoli jiného v Osvětimi — je to jen pomyšlení hrůzně svým vlastním způsobem. Ale na Katastrofu zemřel příliš brzo. Kdyby byl žil, snad by byl uprchl se svým dobrým přítelem Maxem Brodem, který našel útočiště v Palestíně a byl izraelským občanem až do své smrti roku 1968. Ale že by Kafka uprchl? To se zdá nepravděpodobné u člověka tak fascinovaného pastí a osobními příběhy, jež vrcholil úzkostnou smrtí. Přesto je tady Karl Rossmann, jeho americký zelnář. Dovedl-li si představit Karlův útěk do Ameriky?